

vsem dolžnost, da zagotovi eksistenčni minimum vsem tistim, ki niso zmožni, zaslužiti si vsakdanji kruh.

Kaj pa je doslej storila država in kaj so doslej storili podjetniki za preskrbljenje delavcev za starost in onemoglost?

Ako odštejemo rudarje, ki imajo svoje obligatorno če tudi prav problematično zavarovanje za starost in onemoglost, potem se mora celi državi na sramoto priznati, da je vsa armada proletarcev, ki živi od dela svojih rok, in da je velika večina malih meščanov odkazana na razupito občinsko „preskrbljevanje“ ubogih, katero prežalostno „preskrbljevanje“ je pravna posledica našega starega domovinskega zakona.

Novi domobranski zakon je v tem oziru ugodno vplival na te razmere. Vsled novega domovinskega zakona zadobi namreč na milijone delavcev domovinsko pravico v tistih občinah, koder stanujejo, in s tem tudi pravico do „preskrbljenja“ v slučaju ububožanja.

Občinske odbore je novi domovinski zakon hudo prestrašil, zakaj spoznali so, da jim prete velikanski stroški. Ta strah pred stroški je povzročil, da so se tudi buržvazijski krogi začeli ogrevati za obligatorno zavarovanje delavcev za slučaj starosti in onemoglosti, saj bi se na ta način občine ubranile velikih bremen.

Že zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgod je občine znamenito razbremenilo. Koncem 1897. leta je imelo 26.252 oseb stalno rento v skupnem znesku 2,156.702 gld., vrh tega so zavarovalnice zoper nezgode v letu 1897. izplačale na podporah poškodovanim zavarovancem poldrugi milijon goldinarjev. Bolniške blagajne so v dobi od l. 1890. do l. 1897. izplačale 4,370.000 slučajev bolezni in 148.000 slučajev smrti skupaj 103,130.000 gld.

Ako bi vsi ti tisoči in tisoči delavci ne bili zavarovani, bi morale občine vsaj večinoma vsa bremena zanje nositi. Milijone goldinarjev bi bile občine morale plačati, vsled zavarovanja pa niso imele nikakih izdatkov.

(Dalje sledi.)

Organizacija obrtnikov na Tirolskem

je jako trdna in ima zaznamovati znatnih pridobitev. Organizovani so tirolski obrtniki v zavezi, h kateri pripada 61 obrtniških zadrug s 3000 člani. Res, veliko uspehov si je pridobila zadruga. Naštejemo v spodbudo naših obrtnikov glavne uspehe zaveze.

1. Posrečilo se je zavezi pridobiti prepoved krošnjarstva v Inomostu.

2. Posredovanjem zaveze je deželni zbor tirolski naročil občinam, prepovedati ali vsaj v svojem okrožju omejiti krošnjarstvo.

3. Zavezi se je posrečilo, dobiti podporo iz deželnega zaklada za ustanovo mojsterskih bolniških blagajn, surovinskih skladišč in združenih prodajaln. Zaveza je preskrbela obrtnikom dva poučna tečaja. Sedaj deluje zlasti na ustanovitvi in združenju mojsterskih bolniških blagajn.

4. Proti profesionalnim dolžnikom in slabim plačnikom ima zaveza pravno varstvo v Inomostu in v Bolcanu, kamor se obrtniki proti takim „prijateljem“ obračajo. Jako važno je tudi posredovanje dela. Posredovala je zaveza obrtnikov 19046 osebam. 12.662 oseb je iskalo dela in v 5309 slučajih se je delo preskrbelo. Letni prispevek za vse te ugodnosti znaša za vsacega mojstra le 30 vin. na leto! Da, da: v slogi je moč. Častitati je tirolskim obrtnikom na njih uspehih.

Ravnanje z gnojem v hlevu.

Že v hlevu je skrbeti, da se iz gnoja ne pogubi nič gnojilnih tvarin. S primerno narejenimi stajami in z dobrim nastiljanjem moramo skrbeti, da se ne izgubi skalnica. Staje morajo biti v ta namen popolnoma nepredirne, da se skalnica ne more zacejati v tla. Nepredirna tla lahko napraviš iz gline, če jo na debelo zbiješ z batom v tla. Kjer ni glinaste zemlje, jo je treba napolniti v hlev. Premožnejši gospodarji napravijo tlakane staje in zamažejo tlak z cementom. Staje je tako napraviti, da so nekoliko nazaj nagnjene, in sicer zaradi tega, da se skalnica, kolikor je ni popila stelja, lahko odceja v gnojnični jarek ali žleb, katerega moramo napraviti koncem staj, in po katerem se ima vsa preobilna skalnica odtekati v gnojnično jamo.

Površje staj mora biti sicer ravno. Ker se pri glini rade delajo kotanje pod nogami živine, jih je redno treba popravljati in poravnati, ker sicer v takih žlebinah zastaja gnojnica.

Ker se začne gnoj razkrajati že v hlevu, moramo skrbeti, da se ne pogubi nič amonijaka, ki posebno rad in hitro uhaja iz gnoja; to čutimo najbolj v konjskih hlevih. Skrbni gospodarji so tako varčni v tem pogledu, da trosijo v hlevu raznovrstne tvarine po gnoju, s katerimi je mogoče ohraniti velevažni amonijak. Posebno tam, kjer puščajo gnoj dalj časa, po cele tedne pod živino, gledajo skrbni gospodarji na to, da gnoj ne trpi nobene škode. V ta namen ga potresajo z gipsovimi superfosfatom, potem z gipsom, s kajnitom ali pa s šoto. Najboljše sredstvo za ohranitev amonijaka v gnoju je gipsov superfosfat, ki obstoji iz 50 % gipsa in iz 6 do 10 % fosforove kisline; ta superfosfat ima še to posebno lastnost, da pridrži v gnoju tudi samočisti dušik, katerega ni mogoče z nobeno drugo stvarjo pridržati. Toda žal, da ta tvarina ni za nas, ker je predraga, če bi jo hoteli z Nemškega naročiti. Pri nas se moramo zadovoljiti z navadnim gipsom, če tudi je manj vreden kakor superfosfat. Gipsa porabimo na dan in za goved po pol do 1 kile. Tudi gnojilo kajnit, katerega prodaja naša družba že nekaj let, je dober za to. Treba ga je le pol kile na dan. Za nas je važna v tem pogledu tudi šota, raztrgana s posebnimi stroji v takozvani šotni drob. Posebno je